

Funderingar i marginalen
Magdalena Svensson

Funderingar i marginalen

Ett examensarbete i keramikkonst av Magdalena Svensson 2018

Handledare: Jennifer Forsberg

HELD
KER



UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Innehållsförteckning

Abstract	7	Apokalyps	28
Inledning	9	Attack	29
Bakgrund	11	Morr	30
Väggen	12	Vägen hem	31
Tarot	13	Dekaler 800 - 850 grader	32
Marginalia	14	Keramikögon	33
Antropocen	15	Figurer i marginalen	34
Makerska	15	Ilska	35
Material och Teknik	17	Taggarna utåt	36
Textil	17	Tackattack	37
Keramik	17	Skuggan	38
Digitalteknik	17	Resultat	39
Screentryck	17		
Process	19		
Digital utskrift på tyg	25		
Kusinerna	26		
To be replaced	27		

Abstract

I detta arbete har jag fokuserat på hur jag genom att använda Photoshop och Illustrator kan skapa mönster och kollage som jag genom screentryck kan arbeta vidare med på lera. Som underlag för det digitala arbetet har jag använt egna broderier, teckningar och skulpturer. Därefter har jag experimenterat med hur jag genom att kombinera olika trycktekniker och lerans egenskaper kan skapa nya bilder och kollage på kakel. Parallellt med detta har jag, broderat, skulpterat och skrivit ut kollage på tyg.

Jag funderar mycket på vad det är att vara människa, på tidsandan, på vad vi väljer att göra

mot varandra, oss själva och vår miljö. Jag iakttar mina egna drivkrafter och sätter dessa i relation till det samhälle jag befinner mig i. Jag funderar kring effektivitet, långsamhet, nytta, nöje, kärlek, utanförskap, liv och död. Och jag gör detta genom att skapa bilder och iscensättningar inspirerade av sagor, myter, arketyper och känslor. Min skapande process är intuitiv och jag upptäcker nya samband medan jag arbetar med rytm, avstånd, upprepning, linje, färg, mönster, funktion och symbolik. Jag vet inte i förväg vilken väg skapandet skall ta och vilka nya bekantskaper och tekniker som skall komma till mig.

keramik, broderi, kollage, mönster, digital bildbehandling, kakel, screentryck, funderingar, marginalia, antropocen

Inledning

Jag fick boken *all I want for christmas is planekonomi!!!* av Sara Granér (Granér, 2012) för sex år sedan och bilden *Tack för visat intresse men tjänsten som rödgul taggsvamp har tillsatts av annan sökande* kommer jag ofta tillbaka till.

Den hjälper mig att, gång på gång, bestämma mig för att det är *nog!* Jag är människa, jag är anpassningsbar, jag klarar att göra så många olika saker men jag kan inte kräva av mig själv att jag skall vara någon annan än den jag är.

Jag letar efter min egen väg, min egen smak och min egen natur bakom alla förväntningar som ställs av den kultur som jag för tillfället råkar befinna mig i.

När jag går in i en skapande process vet jag inte i förväg vilken väg skapandet skall ta och vilka nya kunskaper, insikter och symboler som skall komma till mig.

Jag vill göra konst som kan användas i vardagen och hemmet. Karaktärer, arketyper och symboler som kan sättas på en kaffe-

kopp, en gardin eller en tavla. Som kan vara en påminnelse om en känsla, händelse eller fundering. Jag tycker inte att ett konstföremål tappar i värde av att vara funktionellt utan tvärtom.

Jag vill inte vara begränsad av ett material eller en teknik men jag vill förstå de material och tekniker jag använder. Jag är extremt noggrann och oerhört slarvig på samma gång och jag är väldigt bestämd i att när jag skapar konstnärligt är den krea-

tiva processen viktigare än resultatet.

Ingången till detta examensarbete har varit av mer teknisk natur. Mina funderingar finns alltid i bakgrunden men mitt fokus har varit att lära mig och utveckla mina kunskaper i datorgrafik, mönsterskapande och användning av tryckteknik för att kunna kombinera mina material, mina symboler, mitt temperament och mina tekniker på nya sätt.



Mina favoritböcker av Sara Granér hjälper mig att hålla reda på vad jag tycker är viktigt i livet.

Bakgrund

För mig är det viktigt att det föreställande innehållet i mina kollage baseras på mina egna arbeten. Jag värderar också saker som tar tid att göra.

Detta gör av naturliga skäl att det tar ganska lång tid från att en idé föds till att den gått hela vägen till ett färdigt verk. Jag jobbar därför gärna länge på ett och samma tema medan jag växlar mellan mina olika material och tekniker. Jag skapar figurer, arketyper och blandningar mellan människa och djur. Genom att placera in dem i olika kombinationer och i olika miljöer associerar jag runt mina egna funderingar kring vad det är att vara människa.

För att så snabbt som möjligt ta mig till de metoder och tekniker vars visuella uttryck jag ville utforska och lära mig mer om, bestämde jag mig för att starta arbetet genom att utgå från fotografier och skannade bilder av arbeten jag gjort under sommaren och hösten 2017.

De arbeten som jag tog med mig in i exjobbet har haft några olika

inspirationer och ramberättelser. Jag blir dock mer och mer medveten om att det inte går att dra någon tydlig skiljelinje mellan vad som hör ihop och inte hör ihop. När jag arbetar skapas nya samband, relationer och tankar. Och det är så jag vill ha det.

Mina figurer, mönster och symboler är det språk jag använder för att resonera om livet med mig själv.

Jag resonerar hellre i bild än i text. Bilden tillåter motstridiga känslor och insikter att samexistera. Tiden det tar att göra bilden hjälper också inte helt färdiga tankar att mogna.

Väggen

2016 kom Camilla Larsson och stack den klassiska boken *Väggen* av Marlen Haushofer (Haushofer, 1968), i handen på mig. Den skall du läsa sa hon och det gjorde jag

Boken handlar om en ensam kvinnas kamp för att överleva. Hon har blivit instängd av en osynlig vägg i en isolerad bergsby. En katastrof har drabbat världen och hon är den enda överlevande. Eller är det tvärtom? Boken handlar om kärlek och ansvar. Ensamhet och sorg. Den handlar om det basala i livet och på ett yttre plan händer det inte mycket men den kan tolkas på många sätt både i relation till personliga erfarenheter och samhällsstrukturer.

Under sommaren och hösten 2017 arbetade jag på detta tema inför en fönsterutställning på Sintra. Flera av dessa broderier och kollage har jag valt att ta med mig in i detta exjobb som foton och skannade bilder.



Tarot

Som ung läste jag mycket om och av C. G. Jung. Hans teorier om psykologi, arketyper, det kollektiva undermedvetna och även den typ av bilder han gjorde har alltid haft en stark influens i mitt liv.

När jag senare i livet fick en tarotkortlek av min bror kopplade detta ihop med mitt intresse för arketyper och symboler.

En enda kortlek, 22 kort i stora arkanan och 56 kort i lilla arkanan bjuder på en rik myllrande värld av arketyper och symboler som man kan välja att tolka, titta på eller bara inspireras av. Det finns många varianter på olika kortlekar. Jag tycker mycket om den variant som Hans Arnold har illustrerat men min favorit är och förblir den av Aleister Crowley.

Att arbeta mig igenom alla korten och göra en egen tarotkortlek har länge funnits på min önskelista av projekt.

Trots att Linda Spåman redan gör konst på detta tema, på ett sätt som jag dessutom tycker väldigt mycket om, valde jag att som-

maren 2017 experimentera med några av korten från den stora arkanan för att se om skulpturer i keramik skulle kunna fungera som bas i en egen variant.

Detta var ett kortare utforskande arbete som jag gjorde för att se om det var denna väg jag ville gå med mitt exjobb.

Jag bestämde mig för att inte följa detta spår utan att istället fokusera på bilden på leran.

Några fotografier av sommarens skulpturer har ändå letat sig in i detta arbete.



Min favoritkortlek av Aleister Crowley.

Marginalia

Marginalia är en term som från början avser de teckningar i marginalen som var populära i medeltida hand-illuminerade biblar. Jag började aktivt intressera mig för dessa i samband med historieundervisningen under våren 2017. Jag började samla bilder på Pinterest (Myt, magi och fantasteri, u.d.) och lånade boken *Images in the margin* (Nishimura, 2009).

Jag är mycket förtjust i dessa bilder som kan vara både barnsliga och vulgära. Bilder som är till för att underhålla och roa. Bilder som innehåller satir och samhällskritik likväl som illustrationer av bibelberättelser.

Jag upplever också att många av de samtida konstformer jag uppskattar mest känns relaterade till dessa bilder, tex den typ av seriekonst som Sara Granér gör. Det oväntade, det iakttagande och illustrerande som sätter fingret på absurditeter i tillvaron.

Under hösten 2017 gjorde jag broderier inspirerade av medeltida marginalia kombinerat med tankar om likheter och skillnader

mellan samtida miljöhot och bibelns apokalyps.

Några av dessa broderier har jag använt som ingång i examensarbetet.



Bestiary, England 13th century. Bodleian Library, MS. Bodl. 764, fol. 51r

Antropocen

Begreppet antropocen (Antropocen, 2017) kommer från geologi och innebär att vi lever i en tidsålder där människans avtryck syns som ett eget jordlager.

Trots att mina bilder och mitt bildspråk är inspirerat av barnboksillustrationer, sagor, myter, ordspråk och traditionella bilder från äldre tider, så handlar min konst om vår egen tid och hur det skiljer/inte skiljer sig att vara människa i olika tider. Mitt fokus är människan, hennes drivkrafter och de avtryck som vi sätter i en värld vi aldrig fullt ut kan förstå.

Jag funderar mycket över människans psykologi och biologi. Om det är möjligt att skapa en civilisation som inte baseras på överordning, underordning och utnyttjande.

De egenskaper som, på något sätt verkar göra det omöjligt för oss att inte ta kontroll över naturen, är de samma som gjort att vi kunnat utvecklas från början.

Jag behöver inte gå längre än till mig själv för att se hur lätt mina drivkrafter blir kapade av

vinstintressen i vårt ekonomiska system. Hur lätt det är att förvandlas till en konsument som måste köpa och upprätthålla sitt varumärke.

Vi fostrats in i ett system där hierarkier ses som enda möjliga vägen till samhällsbyggande. Vi konsumerar och effektiviserar så att både vi själva och vår miljö slås ut.

Marknadsekonomi och kapitalism har visat att den fungerar lika dåligt som kommunism och planekonomi. Religioner ger inte längre någon vägledning men vetenskapen har inte heller några svar på hur vi skall agera i våra dagliga liv.

Jag längtar efter en diskussion om alternativa sätt att organisera oss. Samhällen där omsorg, snällhet och acceptans för olikheter är vägledande och erkänns som lika starka drivkrafter som egennytta.

Titeln på mitt examensarbete är *funderingar i marginalen*. För funderar gör jag! På allt från riktningen på det enskilda stygnet till

hur vi alla skall kunna leva våra liv så autentiskt som möjligt.

Makerska

En fundering som har fått för mycket uppmärksamhet i mitt liv de senaste åren är statusskillnaden mellan olika former av konst, illustration, design och hantverk.

För mig är det viktigt att göra. I mötet mellan vad jag vill åstadkomma, min egen förmåga och de material och verktyg jag väljer att använda uppstår magiska ögonblick då jag är i samklang med världen.

Därför har jag på senare tid provat att benämna mig som makerska och det jag gjort i exjobbet som ett försök att göra marginalia i antropocen.



Material och teknik

Textil

En tråd, moulignegarn. Fria stygn. Långsamheten som gör det möjligt att styra varje stygn. Jag tar mig rätten att jobba i alla de olika tempon som jag behöver för att vara människa. Jag har blivit fostrad in i en tradition av tidseffektivitet så för mig är det en protesthandling att brodera. Jag protesterar också mot att en traditionell mansroll har fått sätta agendan för vad som anses som värt att göra.

På symaskin väljer jag raksöm och sicksack. Jag gillar ofta när funktionen syns och lösningen är enkel.

Digitaltryck på tyg. En möjlighet för mig att skapa många olika mönster, i olika färgställningar, men bara behöva använda precis så mycket material som jag verkligen behöver. Att kunna arbeta på liten yta men ändå få det resultat jag vill ha. I en framtid ser jag det som ett verktyg för decentralisering och individanpassning av produktion och konsumtion.

Keramik

Stengods och porslinslera, färgkroppar och glasyrer. Lager på lager, blank yta.

Jag växlar mellan att jobba i svartvitt och i starka färger.

Jag använder mig gärna av tekniken att göra många små delar som man sedan sätter ihop till något stort. Kollage, lapptäcken, kakel. Begränsningar i resurser och produktionsmedel som jag tycker tillför något i det färdiga resultatet.

Jag vill få fram en orange, röd färgskala, *som ljuset genom en orange gardin*, på lera. En kombination av mönster och färgverkan som är så självklar i textil men så svår i traditionella keramiska material.

Digitalteknik

Både broderi och keramik är mycket långsamma material. Jag har också ett behov av att kunna arbeta med mina bilder och idéer på ett snabbare sätt. Mönster och upprepningar av en och samma symbol är också något som intresserar mig mycket. Digital bildbehandling är därför också en teknik som jag väljer att ha med i detta arbete.

Screenryck

Att trycka är en traditionell teknik för att reproducera bilder och mönster. Jag ser det mer som ett konstnärligt verktyg för att ta fram serier av saker på olika teman. Ett möjligt sätt för mig att kunna jobba med mina symboler i lager på lager på keramik och textil. Jag vill kunna jobba snabbt och intuitivt med bilder som jag lagt omsorg på. Jag vill kunna variera tydlighet i tryck och medvetet slarv utan att förlora skärpan i linjen.

Process

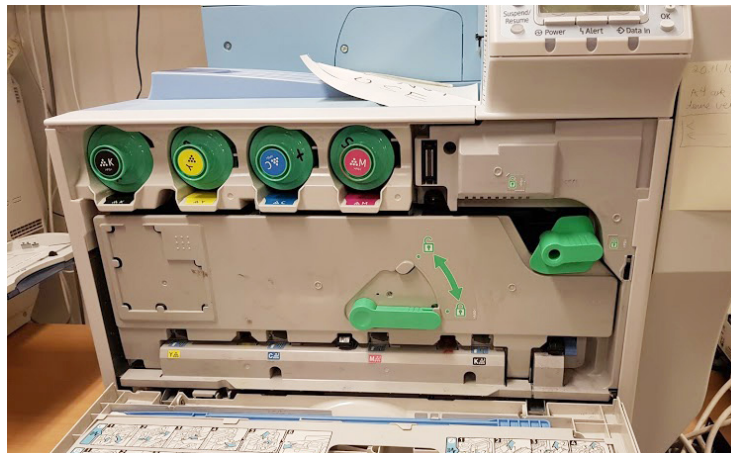
För att inte behöva skynda mig igenom den digitala delen av arbetet bestämde jag mig tidigt för att vara nöjd om jag klarar att trycka 10 olika bilder i svart på porslinslera.

Jag hade naturligtvis en längtan att nå längre och en förhoppning att jag med denna teknik skulle hitta tillbaka till en lust att arbeta med lerans form i kombination med funktion och symbolik.

Min ambition var att prova att trycka olika typer av linjer och mönster på läderhård lera, på skröjat gods och på glasyrbränd

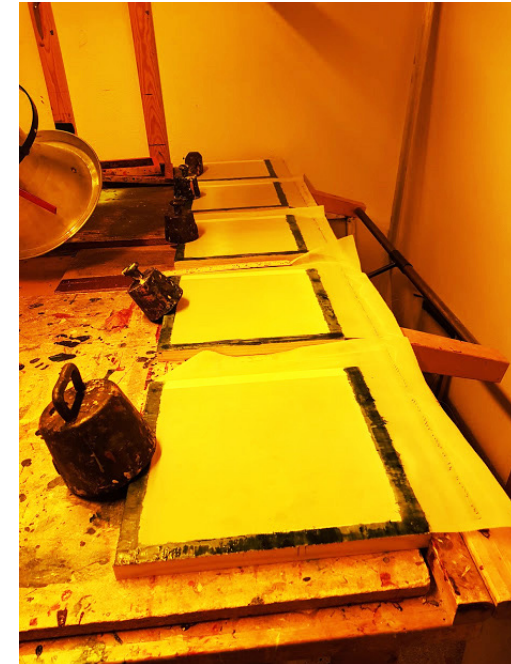
keramik. Parallellt med detta påbörjade jag arbetet med att ta fram en orange, röd färgskala som jag kan kombinera som engober, tryckblandningar och glasyrer.

Jag har jobbat mycket och intensivt med många olika moment i detta exjobb. Det har varit intressant, lärorikt och precis det jag ville göra. Nu är jag redo att göra om det med en mycket längre tidplan och ett mindre forcerat tempo.



Jag åkte på studiebesök till Oslo och hade hoppats kunna skriva ut en dekal i färg men skrivaren var trasig.

Bygga 10 screenramar.





Experiment med tryck och färgblandningar.



Det är inte lätt att trycka heller. Olika blandningar och olika typer av bilder påverkar resultatet. Det tar tid att öva upp handlaget.



Processen är lång och jag gör många experiment. Kladdiga lappar och foton i mobilen hjälper mig att dra slutsatser under tiden men hur det verkligen kommer att bli vet jag inte förrän efter bränning.



Det får inte vara för blött för då följer engoben med ramen. Det får inte vara för torrt för då kan leran gå sönder. Om man trycker på läderhårt kan man skära efter, annars måste man räkna krympning rätt innan man skär och måtta rätt när man trycker. Sen gäller det att torka plattan utan att den spricker, skevar för mycket och utan att trycket blir nedkladdat.



Olika sätt att rastrea ger olika uttryck. Mest kontroll får man om man rastrear olika delar av bilden var för sig.



Planerar för flera lager engobe och senare tryck på skröjat.

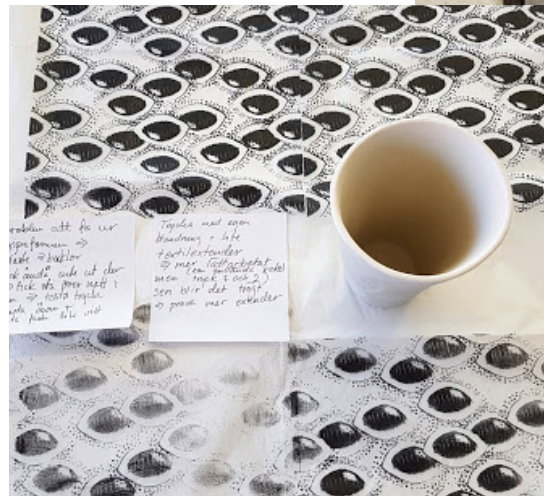


När jag skulpterar funderar jag på vad som skall tryckas och vad som skall tecknas.

Jag gjuter muggar för att kunna experimentera med hur trycken och blandningarna klarar överföring via papper till form.



Jag bränner ofta för att kunna utvärdera olika tekniker och blandningar.



problem att de var
 spårförmån →
 kalle → kullor
 skadade, så de ut där
 i fick till mig med 1
 → 1000 tecken
 och jag till till
 de från till till

Trycka med egen
 blandning i lack
 trycktekniker
 → mer (testat på
 men inte i oss 2)
 sen blir det färg
 → print var tekniker



Hela vägen från broderi via dator till mönster på keramik och textil.

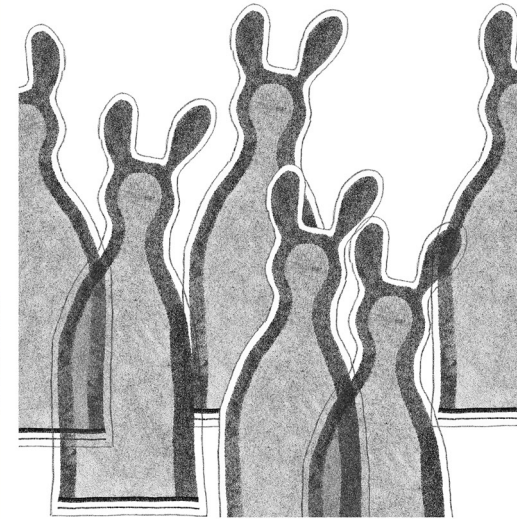
Digital utskrift på tyg

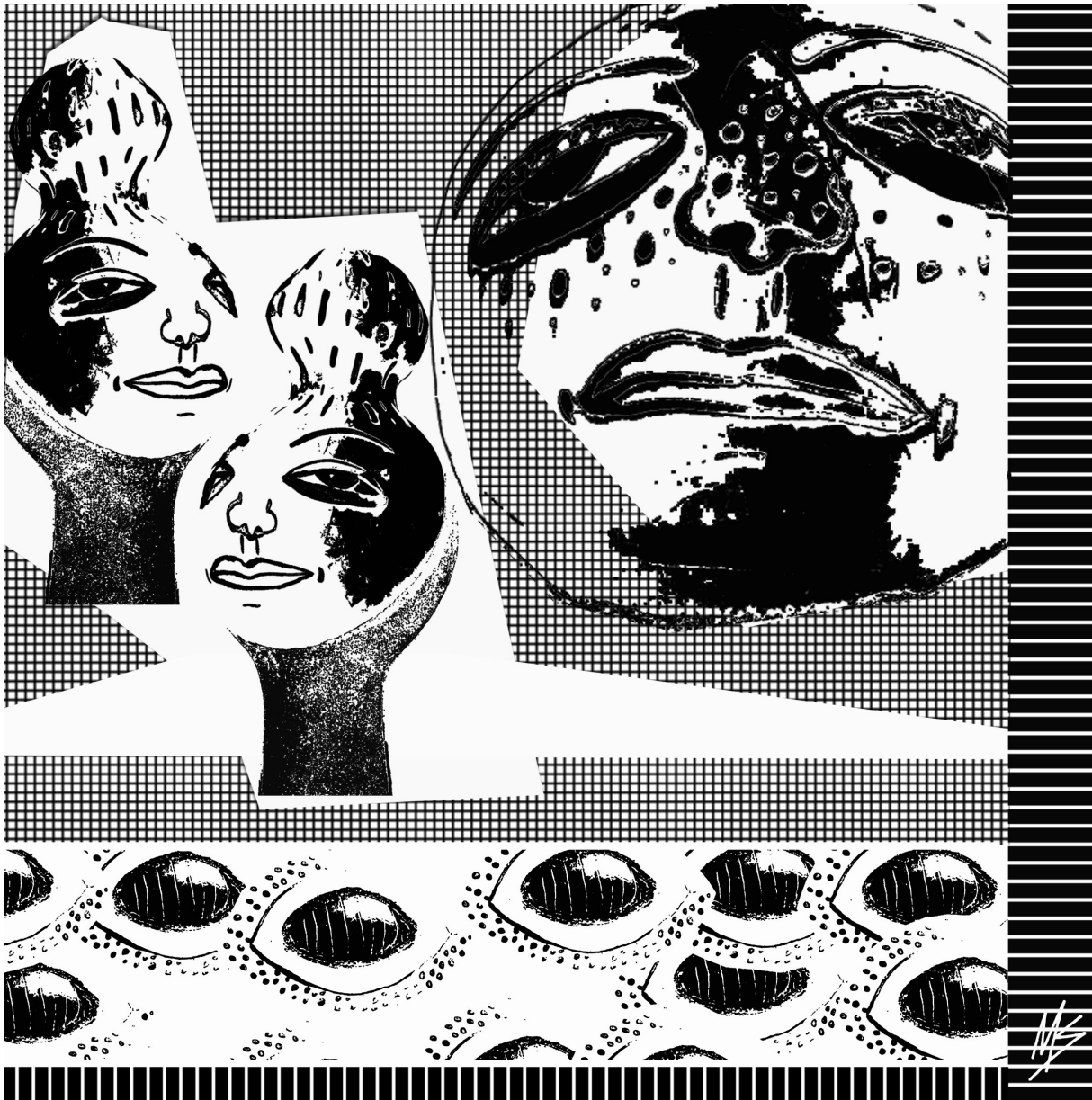
Tre broderier och tre skulpturer är grunden till de mönster som jag valde att skriva ut digitalt.

Jag experimenterade med att vektorisera broderierna i Illustrator för att sedan göra mönster men detta blev inte bra.

Jag försökte också att använda mönsterfunktionerna i Illustrator men jag hade inte tillräckligt med kunskap för att åstadkomma det jag ville innan den bokade tiden för utskrift. Så istället valde jag att använda broderierna i ungefär den storlek jag gjort dem ursprungligen och göra ett dokument i exakt den storlek jag ville ha utskrivet.

To bee replaced,
Skuggan,
och kusinerna kallar
jag dessa tygtryck.





Kusinerna

I somras när jag arbetade med skulpturer på temat tarot gick jag en promenad på stranden och mötte två unga kusiner från den stora staden Stockholm.

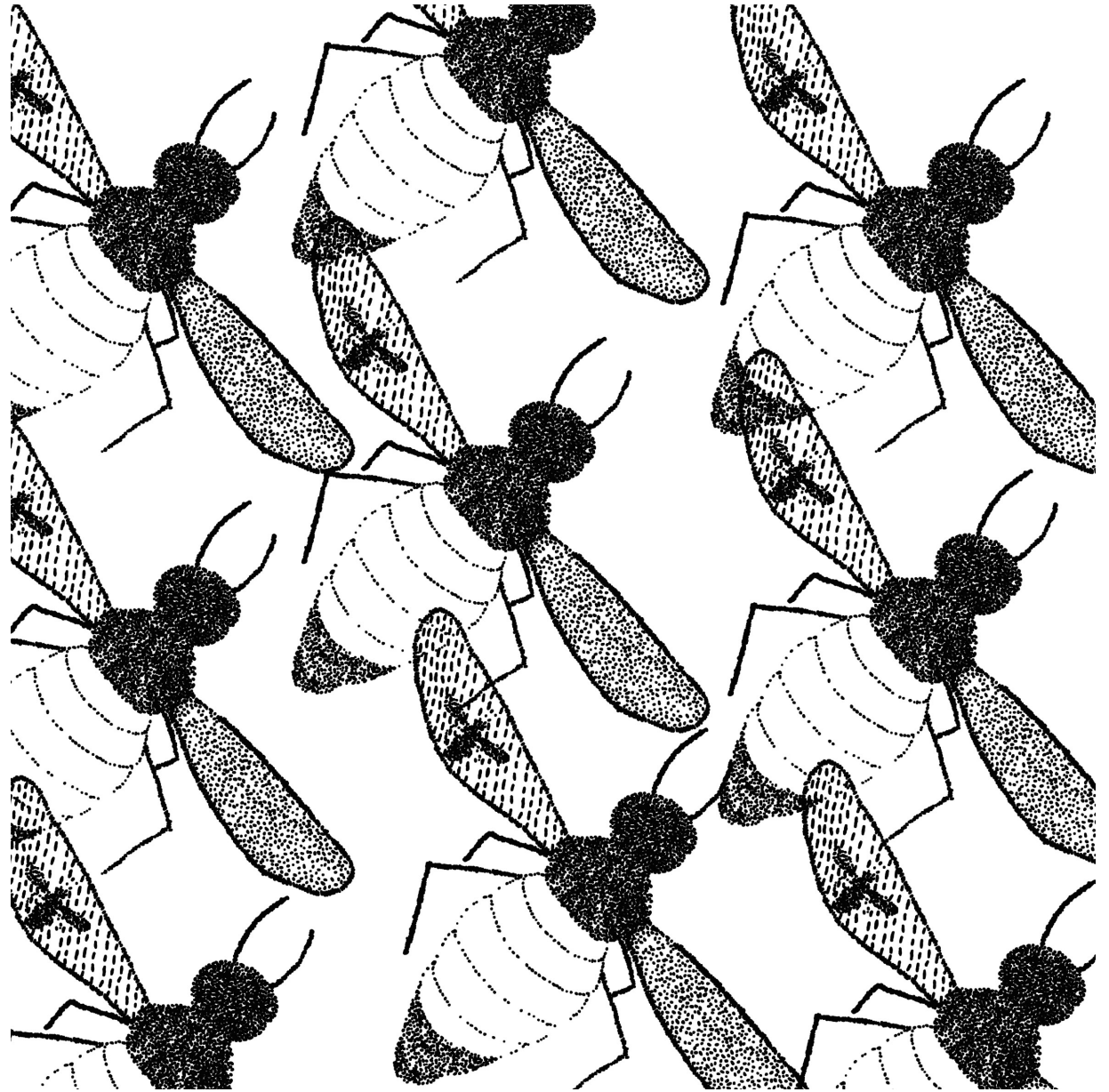
Detta möte satte igång en räkka av tankar. Staden kontra landet. Anonymitet kontra övervakning. I en liten stad. I en stor stad. På nätet. Grannar som ser. Multinationella företag som vet. Och föraktet för de som inte är som en själv.

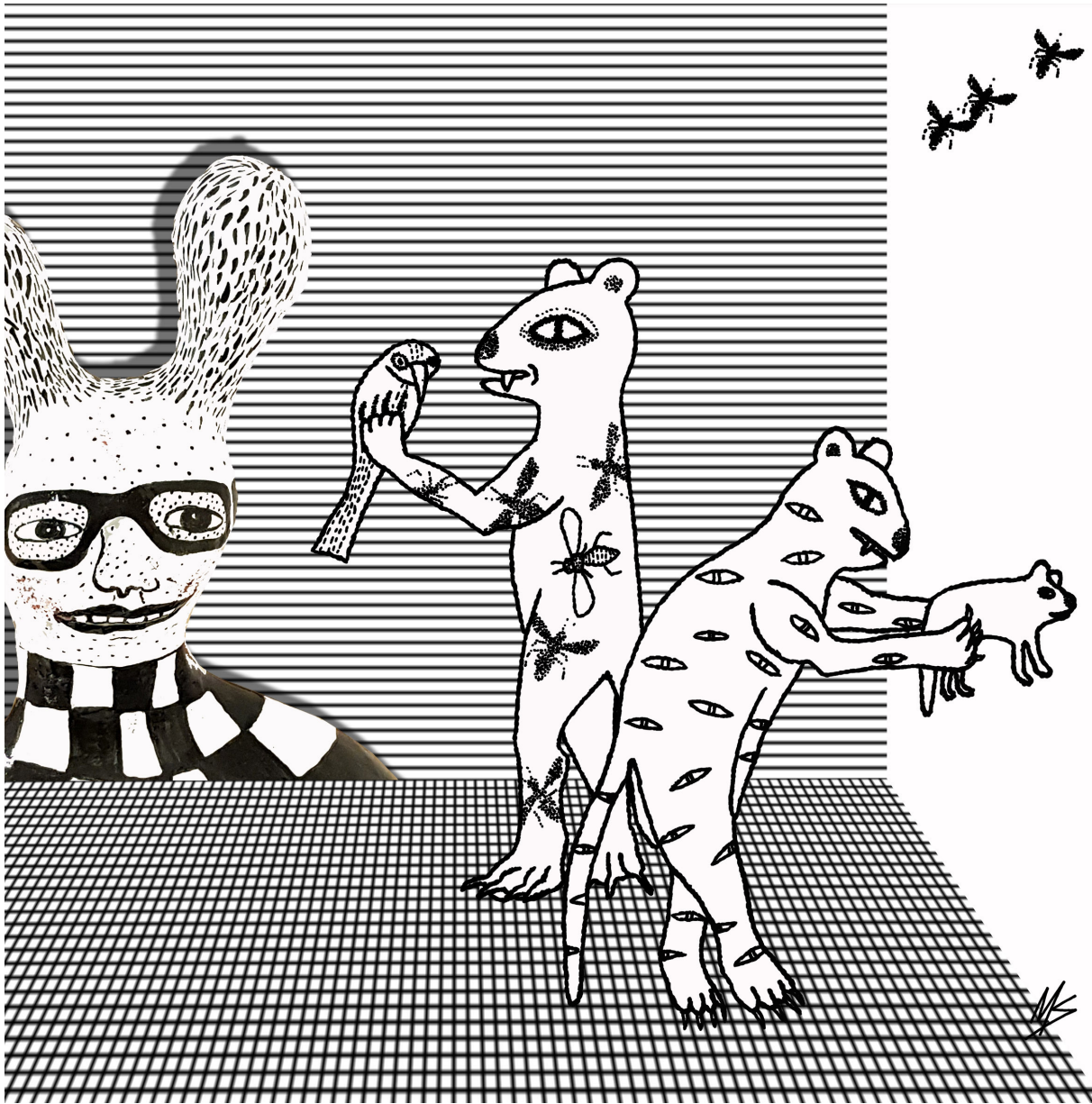
Så jag hittade på en egen arketyp. Kusinerna med ett lätt nedlåtande leende på läpparna.

To bee replaced

Broderar och lyssnar på P1. Vi håller på att utrota våra bin. Läser en artikel om utvecklingen av drönare för pollinering. Tänker på teknisk utveckling, effektivisering, likriktning och klimatförändringar.

Drivkrafterna som gjort det möjligt för människorna att klara sig i naturen är samma som gör att vi är på väg att förinta den.





Apokalyps

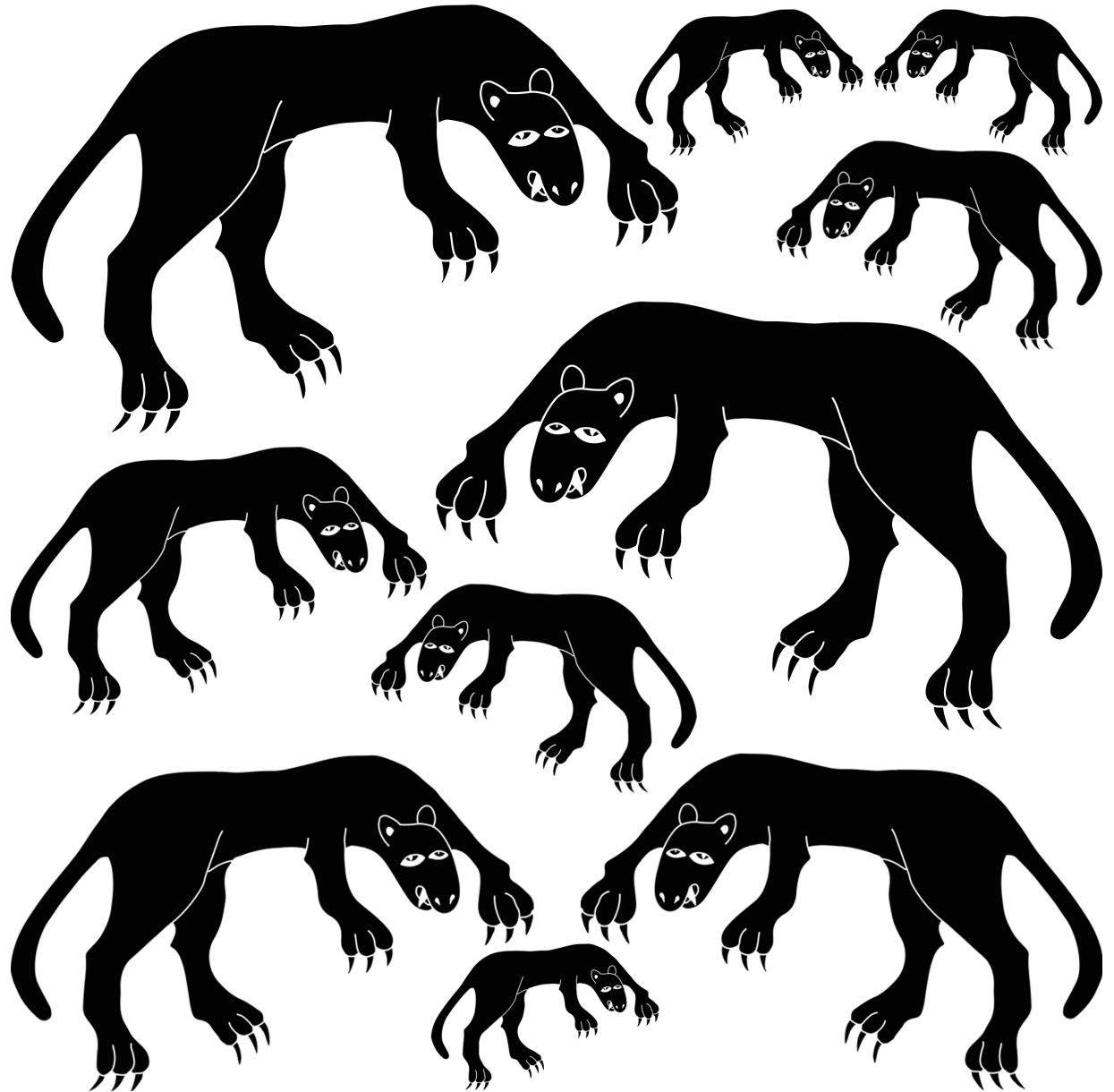
Medeltida apokalyps och dagens prepper rörelse. Walking Dead på Netflix. Samma typ av rädsla och osäkerhet. Gudar, apokalyps och digerdöd. Klimatförändringar och naturkatastrofer. En längtan efter en berättelse som kan ge mening.

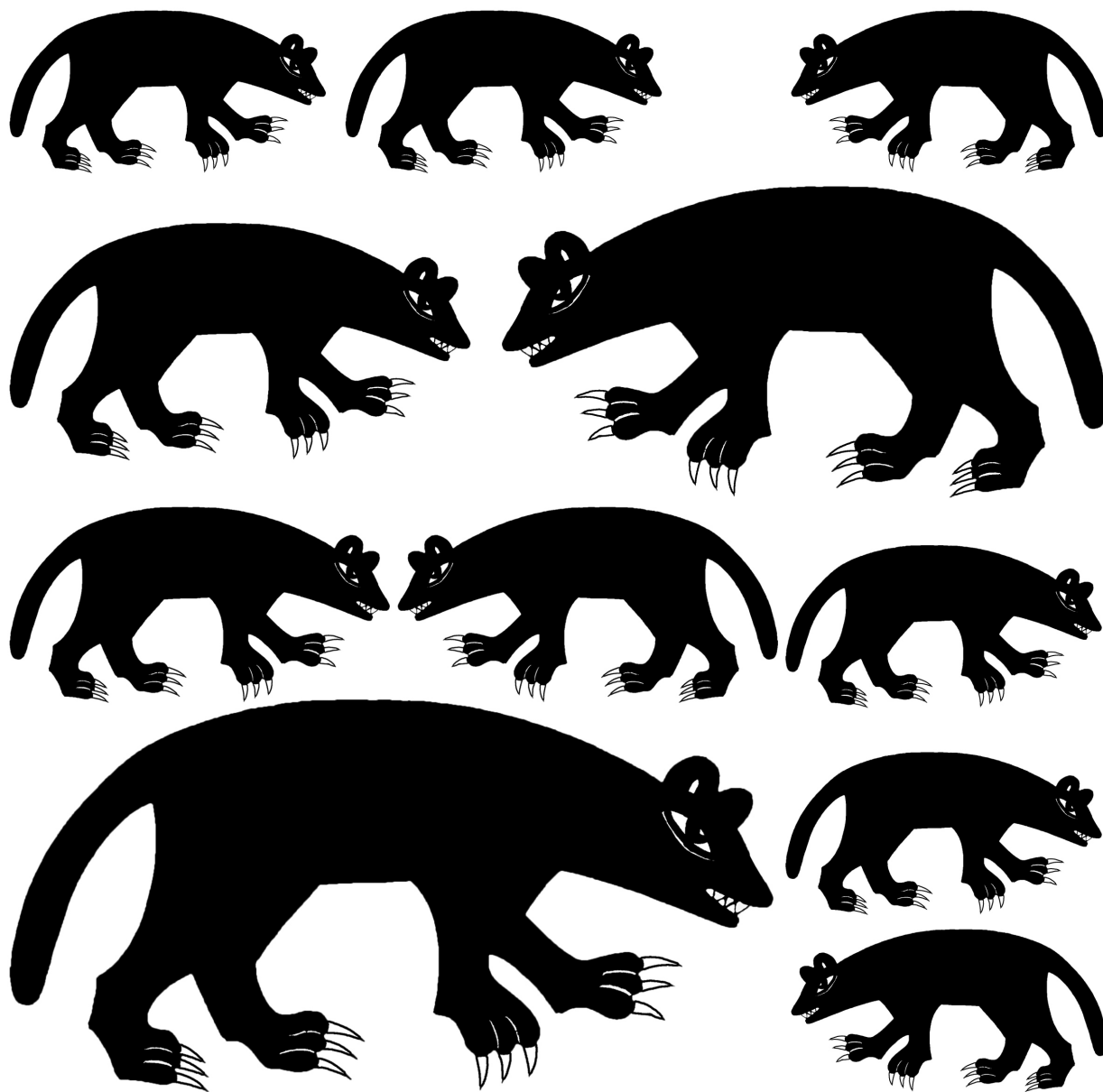
I detta original funderar jag runt hur kvinnan som är instängd bakom väggen, minns vägen som ledde dit. Fångade fåglar. Avlade djur. Arter som släpps över kanten och bina som lämnar oss.

Attack

Denna figur kallar jag attack. Den kan vara en förälder som uppfostrar eller en auktoritet som talar om vad som är rätt och vad som är fel. Vi fostras in i våra värderingar för vi vill så gärna tillhöra gruppen.

Den är digitalt omarbetad från broderi och jag har valt att göra samma figur i många olika varianter för att senare kunna välja ut delar och arbeta både med upprepning och perspektivverkan i samband med tryckandet.



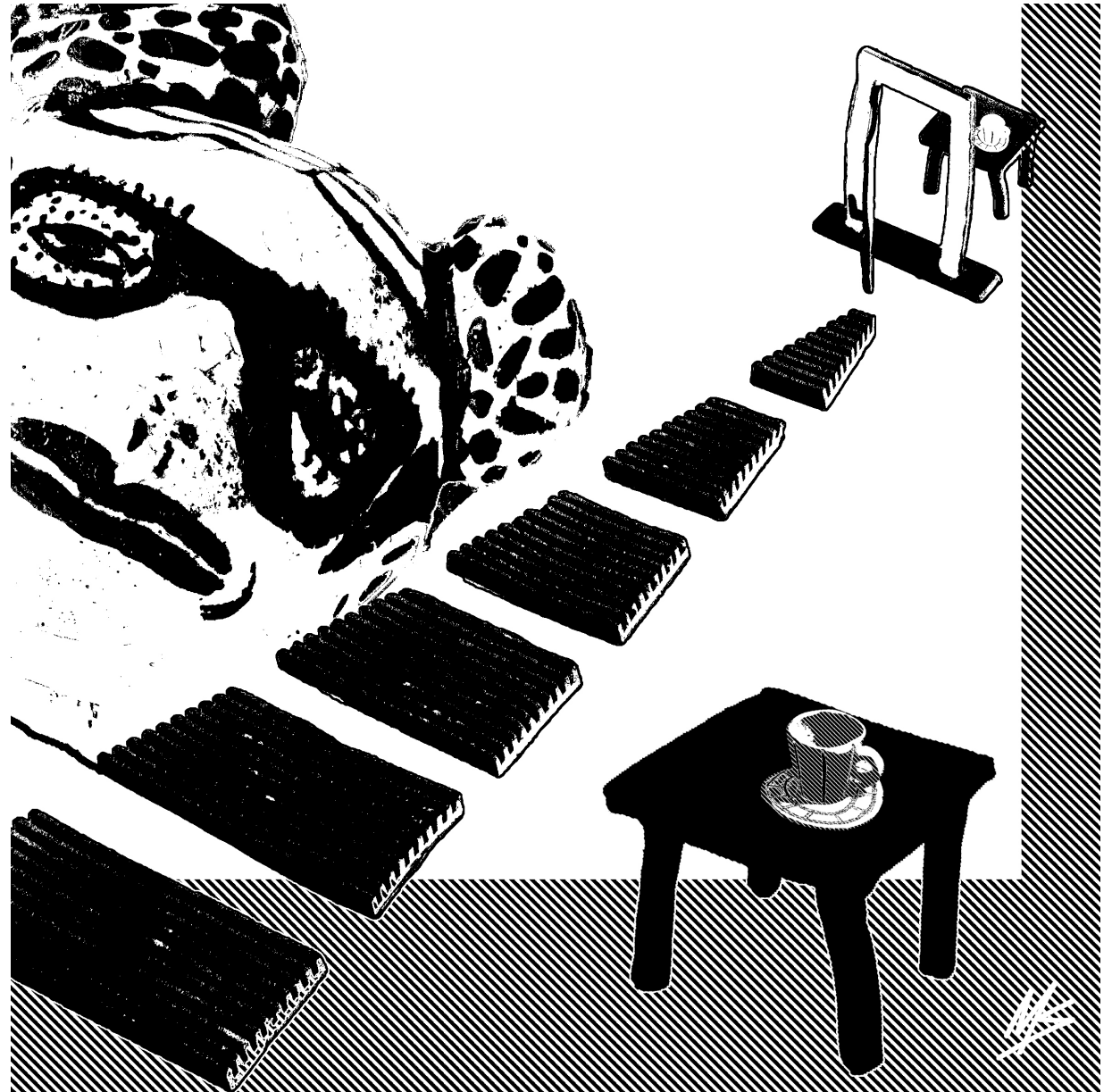


Morr

Morra, jaga, mörda, slå.
Vassa tänder och vaksam
gång. Hunger och läng-
tan. Hotet som lurar. Vår
egen natur.

Vägen hem

En lucka i tiden. En paus i arbetet. Doften av mynta, en kopp kaffe. En längtan och ett minne.





Dekaler, 800 - 850 grader.

Jag vill gärna ha möjligheten att kunna avsluta ett keramiskt objekt. Komplettera färgstyrka, rytm och skärpa efter att man sett hur det blir i bränningen. Dekaler är bra till detta då detta är det enda stadiet då man verkligen kan se hur det skall bli innan man bränt.

Tidigare har jag använt färdigköpta dekaler men jag vill själv teckna de mönster jag skall använda.

Under tiden på HDK har jag experimenterat med att prova olika kombinationer av färgkroppar och frittor för att få en bra blandning som jag kan trycka dekaler av. Jag har dock kommit fram till att det blir för dyrt att göra dessa dekaler själv för hand.

Inom ramen för exjobbet har jag därför beställt dekaler från Elgporslin, <http://www.elgporslin.se>.

Keramikögon

Det här ögat kommer från en av de skulpturer jag gjorde under sommaren på temat tarot. Djävulen, ett kort som för mig står för kamp mot förtryck och hierarkier. Ett fotograferat öga från denna figur har fått följa med in i detta projekt som ett mönster.

Ögon är en symbol som jag använder mycket. Det kan symbolisera många olika saker.

Ögon == visdom

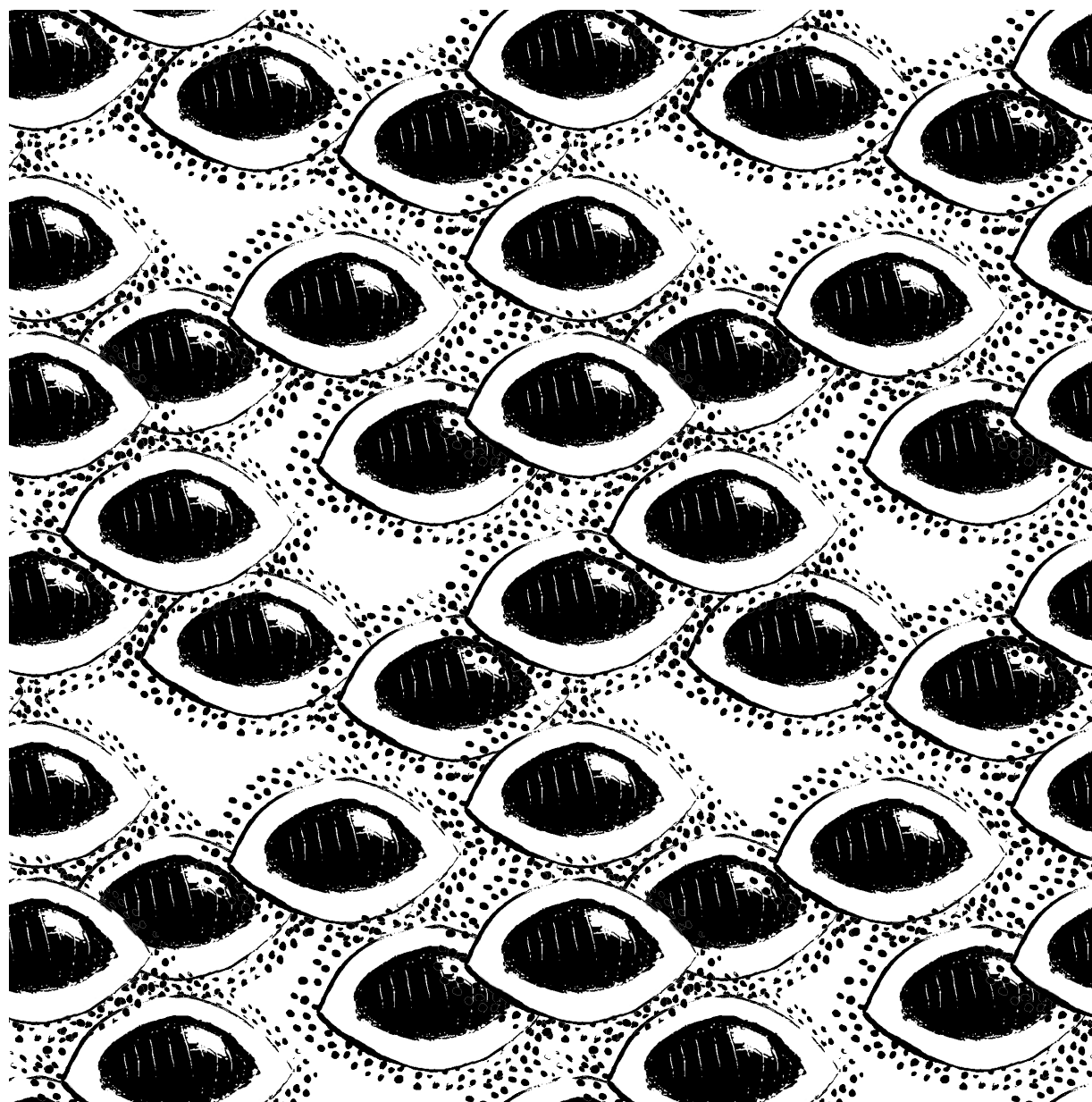
Ögon == socialt tryck

Ögon == genomsåda

Ögon == skrämmande

Ögon == själens spegel

Jag la mycket tid på att lära mig Illustrator för att kunna få till det 100% korrekt repeterbart i alla riktningar samtidigt som jag ville behålla den kaotiska känslan.





Figurer i marginalen

Jag vill inte ge upp tanken på att mina broderade linjer skall kunna fungera i trycket.

Och jag behöver en lampa när jag är igång och trycker.

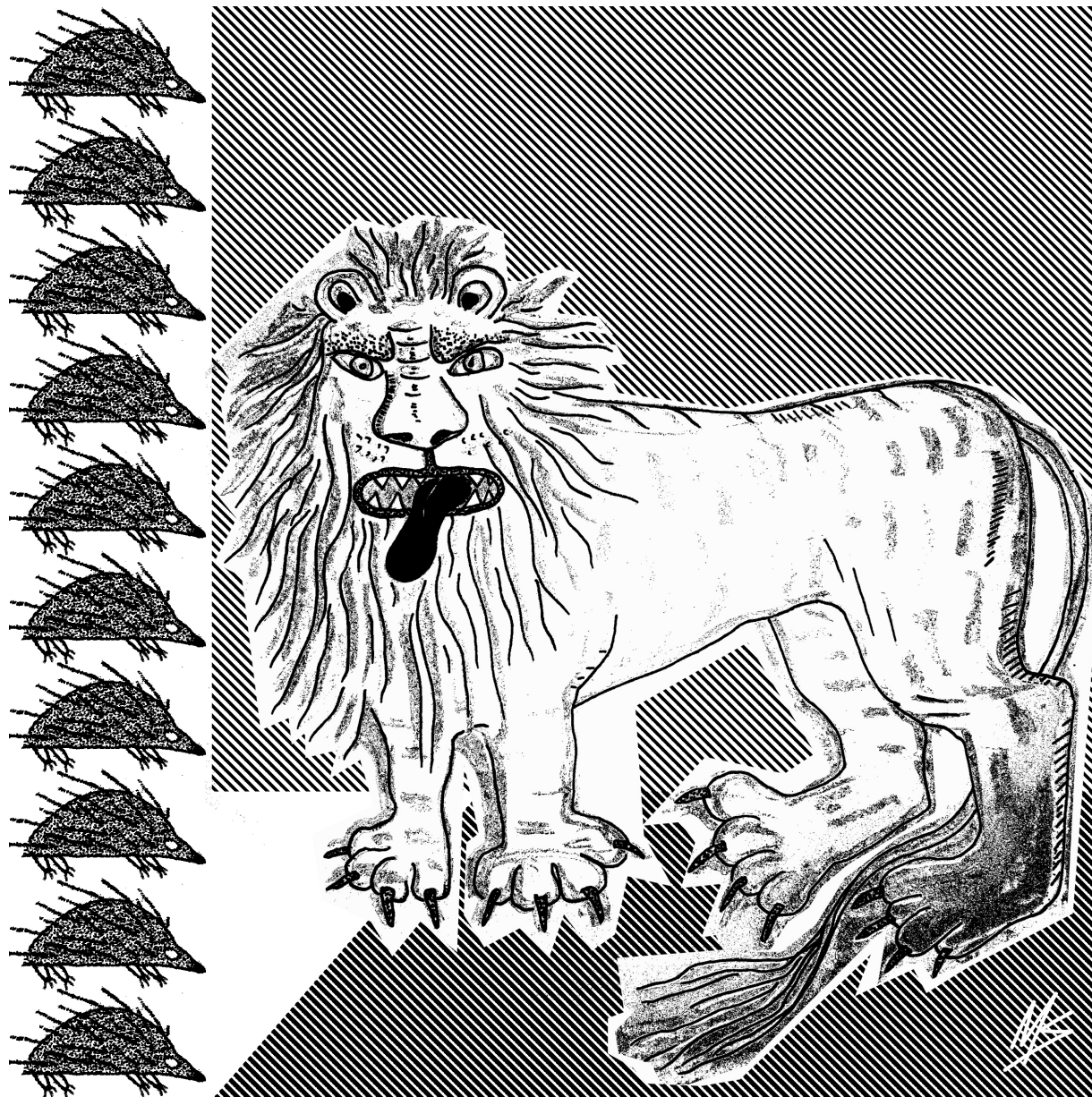
Katten är kärleken och ansvaret. Katten som vaktkatt och beskydd. Katten är individen som går sin egen väg och gör som den vill. Katten är vilddjuret och instinkten. Katten har vassa tänder och klor.

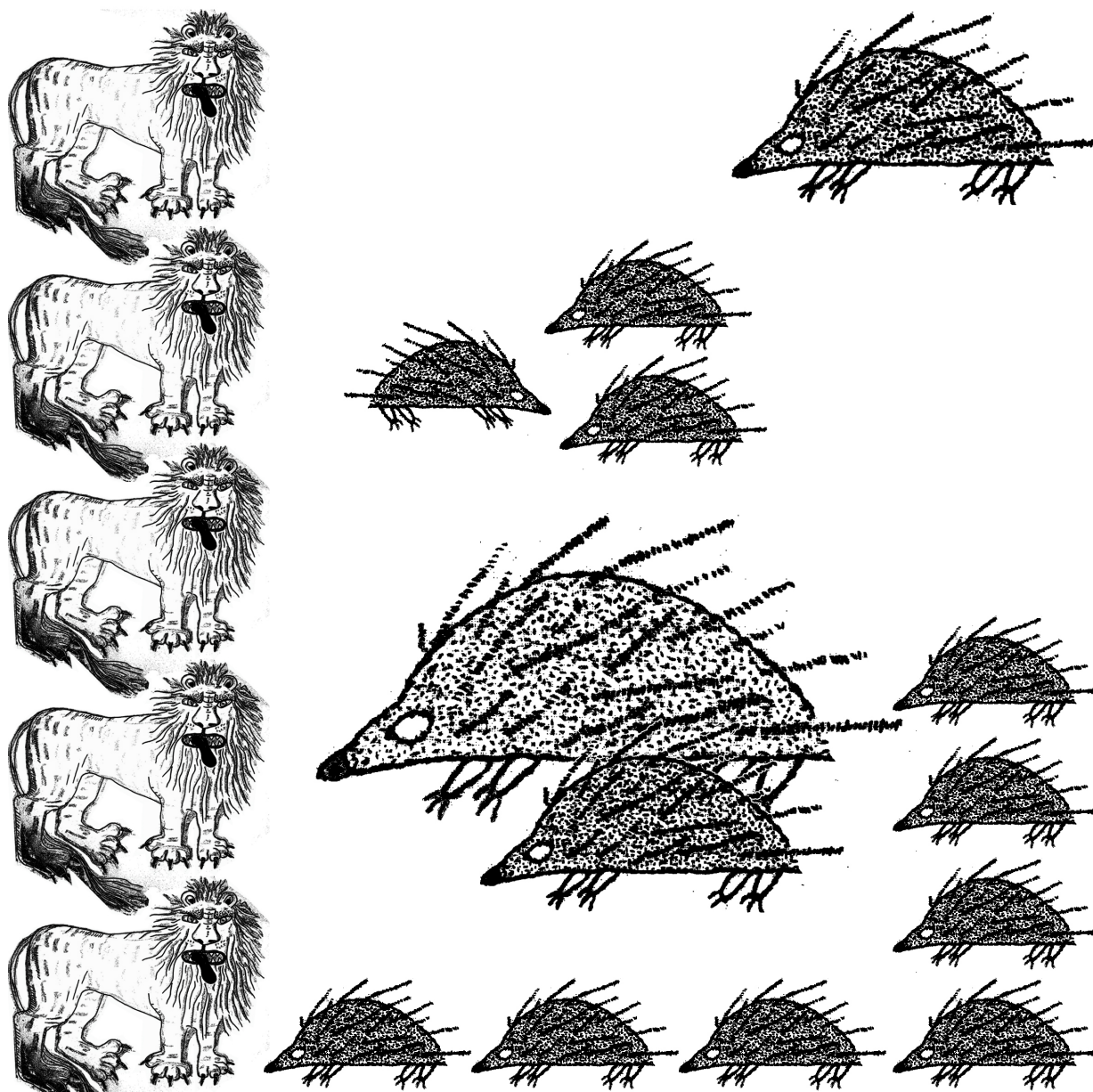
Igelkotten är vanlig i medeltida marginalia. Mina igelkottar bor i trädgården. Man ser den mer och mer sällan. De har taggar för att skydda sig. De är söta och arga på ett aningen löjeväckande sätt.

Ilska

Jag gillar konturer, utan konturer är det risk att ilskan tar sig utanför gränserna. Det måste finnas något som håller ursinnet på plats.

Lejonet är en farligare katt. För mig fungerar den som representant både för makten och den underordnades kamp.





Taggarna utåt

Liten och söt men inte att utnyttja.

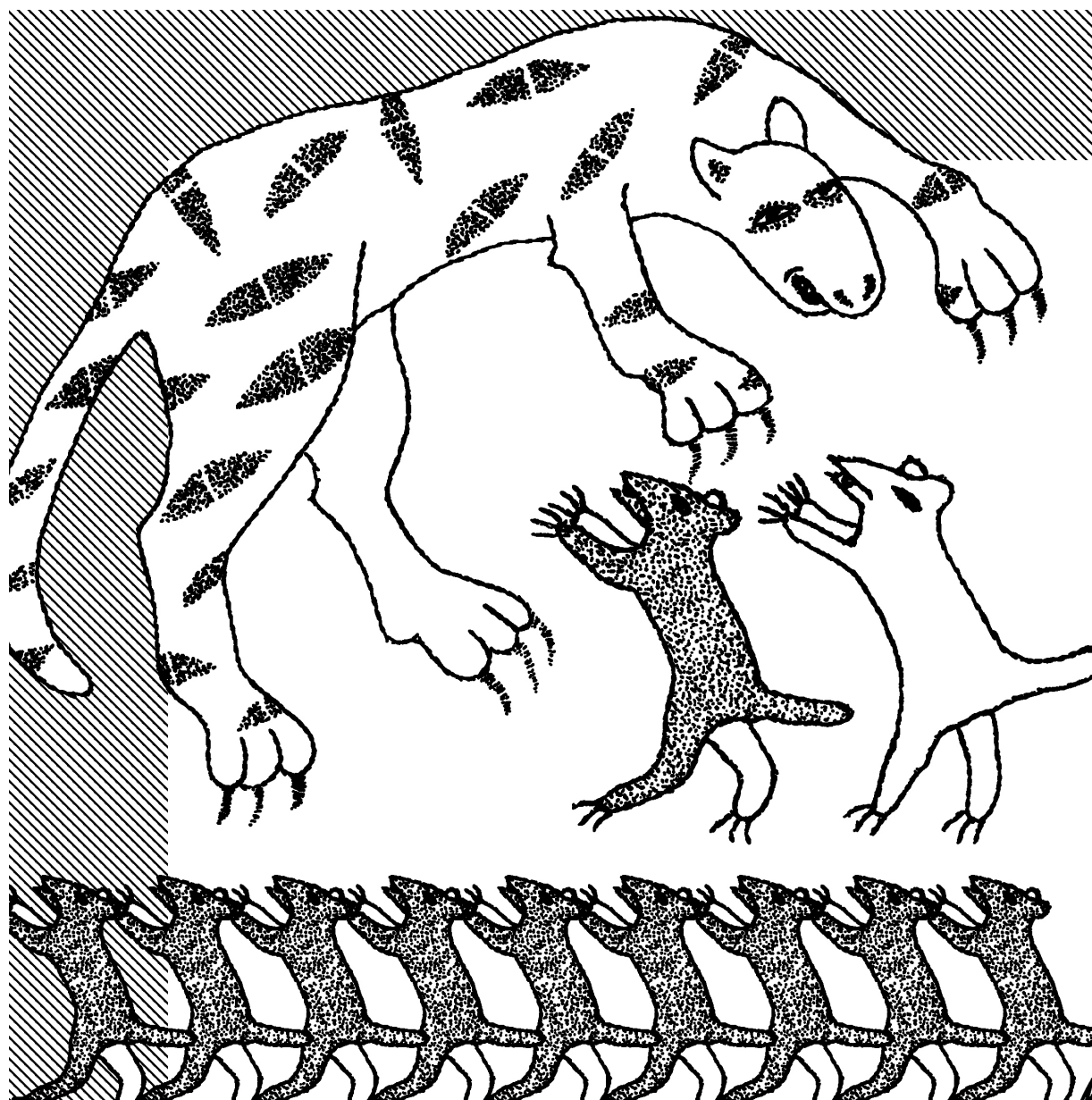
Här slåss jag och mina symboler mot verkliga och inbillade väderkvarnar mest hela tiden.

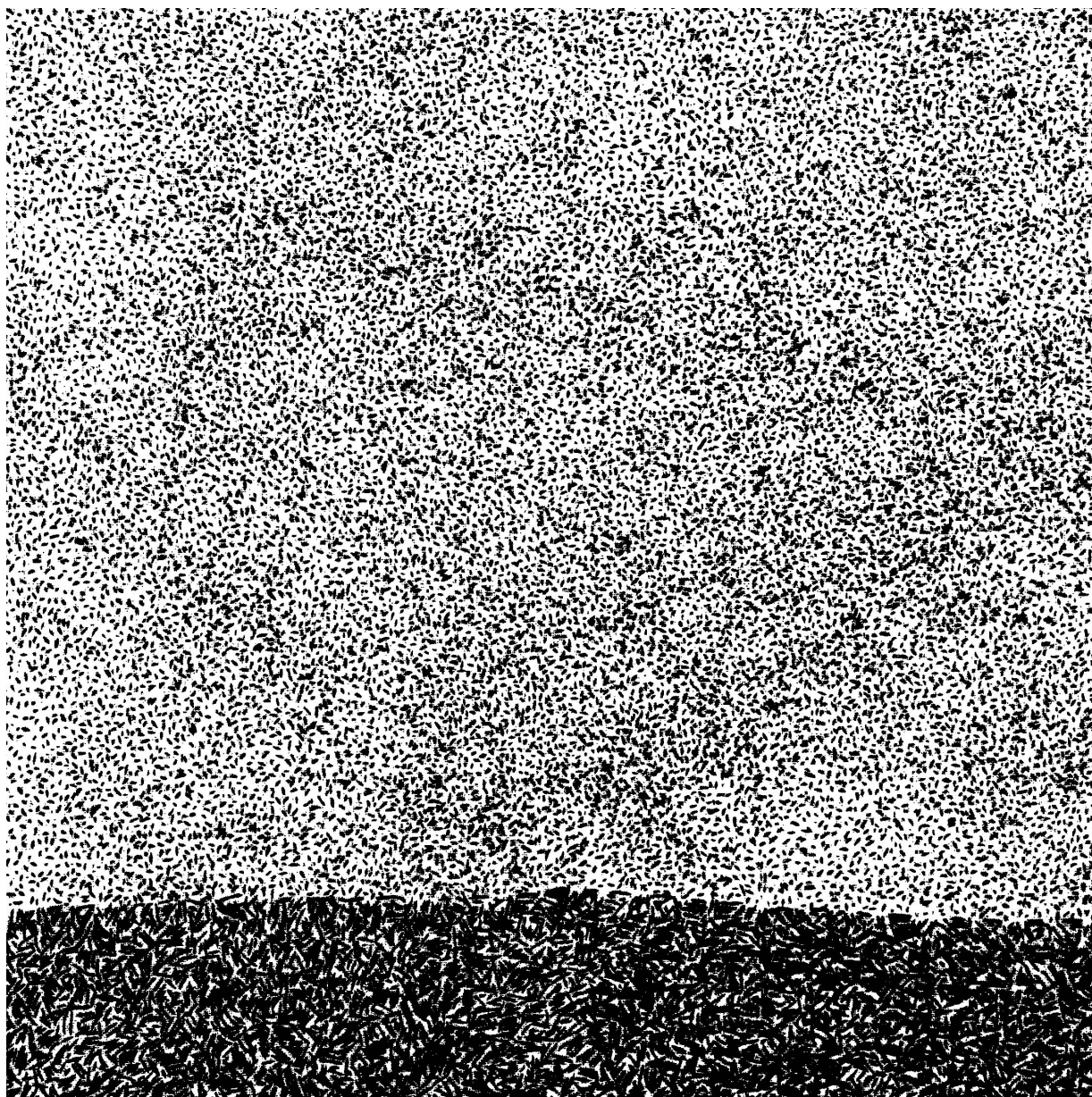
Tackattack

Hierarkier och makt.
Rädsla för utanförskap.
Ingen vågar säga att kejsaren är naken. Alla följer för det är i vår natur nödvändigt att tillhöra en grupp. Rädsla och utsatthet. När skall man följa gruppen och när skall man gå sin egen väg.

Broderiet som ligger till grund för just denna bild kom till i samband med mina funderingar kring vad som är fint och fult och hur detta styrs av vad som är norm i olika samhällsgrupper och kulturer.

Grayson Perry som är en engelsk konstnär som arbetar med keramik, bildkonst, skulptur, gobelänger och sin egen crossdressing har gjort en mycket sevärd tv-serie på temat god smak i olika samhällsklasser i England (Perry, 2014).





Skuggan

Ett landskap, ett verktyg för färgnyanser och ett sätt att låta ett tidskrävande, underskattat handarbete ta mycket plats.

Resultat

Jag är mycket glad att jag vågade låta digitala bildbehandling och screentryck vara huvudfokus i mitt exjobb. Alla delarna av arbetet har varit mycket stimulerande.

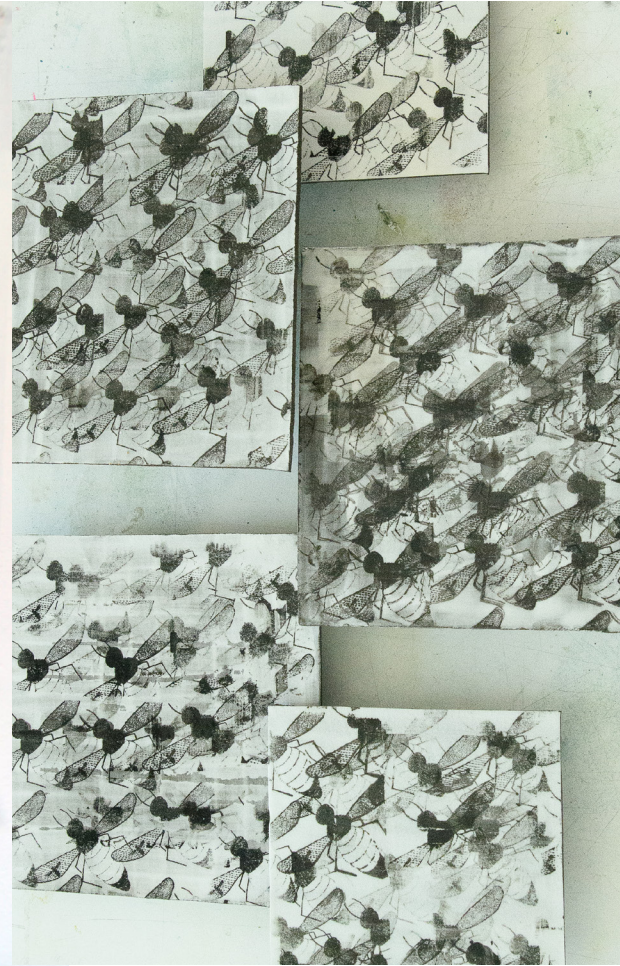
Jag börjar närma mig ett uttryck i ytan på den glaserade keramiken som jag eftersträvar.

Det är visserligen mycket extra arbete och mycket svårare att välja en svart lera med porslinsengobe på än att använda porslinslera. Jag tycker dock att utseendet på kaklet gör arbetet mödan värt.

Jag har utforskat hur jag kan utnyttja mina screenramar genom att kombinera dem på olika sätt. Denna erfarenhet tar jag med mig in i framtida projekt.

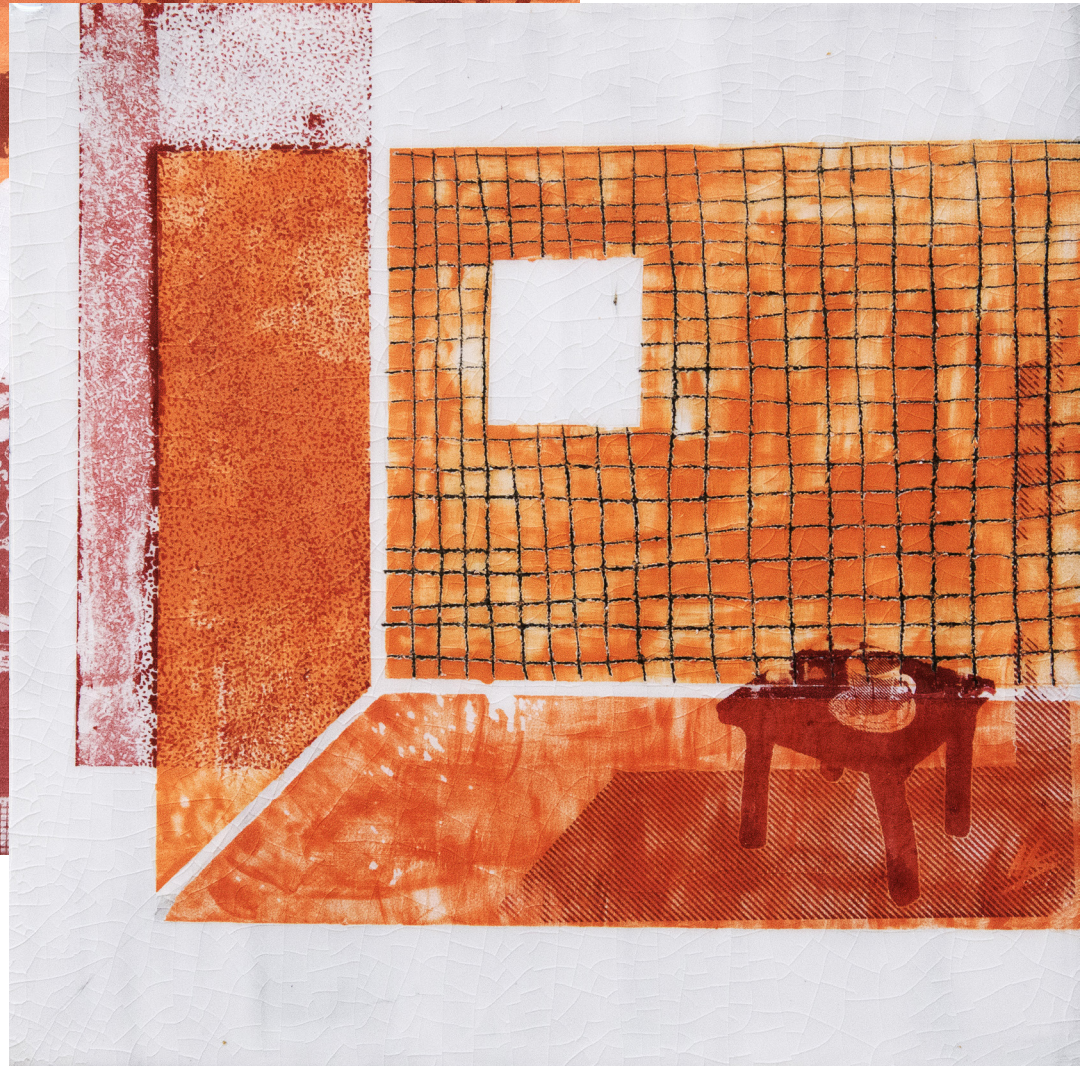
Jag kommer att fortsätta detta arbete. Det finns många möjliga vägar för mig och jag har med detta exjobb försökt peka ut ett par olika riktningar som jag vill utforska mer i framtiden.

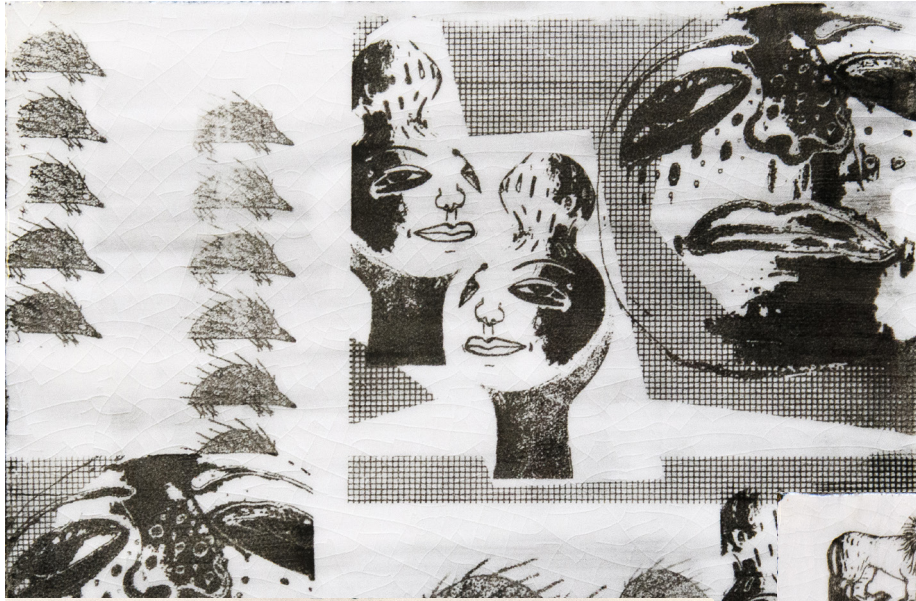


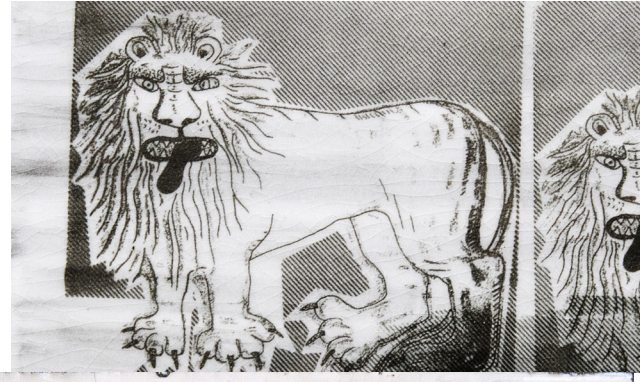












Referenser

Aleister Crowley. (u.d.). Hämtat från https://en.wikipedia.org/wiki/Aleister_Crowley. den 25 04 2018

Antropocen. (2017). Hämtat från Wikipedia: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Antropocen> den 12 04 2018

Granér, S. (2012). All I Want for Christmas is planekonom. Ordfront Galago.

Haushofer, M. (1968). Väggen. (R. Lindskog, Övers.) Bokförlaget Thorén & Lindskog.

https://en.wikipedia.org/wiki/Carl_Jung. (u.d.). Hämtat från Wikipedia. den 25 04 2018

Myt, magi och fantasteri. (u.d.). Hämtat från Pinterest: <https://www.pinterest.se/magdalena2055/myt-magi-och-fantasteri/> den 15 04 2018

Nishimura, M. M. (2009). Images in the Margins (Medieval Imagination). The British Library Publishing Division (August 1, 2009).

Perry, G. (Regissör). (2014). All In The Best Possible Taste [Film].

Spåman, L. (u.d.). <http://www.lindaspaman.com/>. Hämtat den 25 04 2018

